

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

รศ.ดร.ดำรงค์ ฐานดี
ผศ.วิชัย ภูโยธิน
นางสุนันท์ สินธพานนท์
ศ.ดร.ติรณ พงศ์มณฑาพัฒน์
รศ.จรินทร์ เทศวานิช
รศ.ดร.อภิสิทธิ์ เอี่ยมหน่อ
ผศ.วีโรจน์ เอี่ยมเจริญ
นางสาวจินดา แซ่จิ่ง

รศ.ดร.สากร สติติวิทยานันท์
ผศ.ดร.พูนศักดิ์ ไม้โศกทรัพย์
ผศ.ดร.สุจิตรา ชำนิวิทย์ภรณ์
นายมนโธธรรม ทองมหา

นายสมเกียรติ ภูระหงษ์

ผลงานลิขสิทธิ์

ห้ามมิให้ทำซ้ำ คัดลอก เลียนแบบ ทำสำเนา แสngen จำลองมาจากต้นฉบับ หรือเผยแพร่ในรูปแบบอื่น
ในวิธีการต่าง ๆ ทุกวิธี ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน และห้ามใช้หรือผลิตซ้ำส่วนใดส่วนหนึ่ง
เพื่อวัตถุประสงค์ในการฝึก พัฒนา เทคโนโลยีระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือระบบเทคโนโลยีอื่น ๆ

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ISBN: 978-616-606-114-7

รหัสสินค้า ๒๒๑๓๐๙๔

คำนำ

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าทีพลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม สอนให้รู้จักการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เป็นไปตามยุคสมัย ตามกาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง เป็นผู้มีความรู้ความสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคม

สำหรับหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าทีพลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ม.๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เล่มนี้ ประกอบไปด้วยสาระความรู้รวม ๓ สาระ ได้แก่ สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์

สำหรับสาระภูมิศาสตร์ ได้มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะให้ทั้งองค์ความรู้ และช่วยพัฒนาทักษะทางภูมิศาสตร์และกระบวนการทางภูมิศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรู้เรื่องภูมิศาสตร์ (Geo-Literacy) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

ในการเรียบเรียงหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมฯ เล่มนี้ ได้เรียบเรียงขึ้นตรงตามสาระการเรียนรู้แกนกลาง สอดคล้องกับตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับสาระความรู้ตรงตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้สามารถอ่านทำความเข้าใจง่าย มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ มีเนื้อหาพอเหมาะกับเวลาเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด รวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ นำไปสู่การเกิดสมรรถนะสำคัญ

คณะผู้เรียบเรียงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนได้รับความรู้ สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางฯ กำหนดไว้

คณะผู้เรียบเรียง

คำแนะนำในการใช้สื่อ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าทีพลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เรียบเรียงขึ้นสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยดำเนินการจัดทำให้สอดคล้องตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับสาระภูมิศาสตร์ได้ปรับปรุงใหม่ตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีองค์ประกอบของหนังสือเรียน ดังนี้

Geo Knowledge

เสริมสาระการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์นอกเหนือจากที่มีในสาระการเรียนรู้แกนกลาง เพื่อเพิ่มพูนและขยายพรมแดนความรู้ให้กว้างขวาง

คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้

เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคิดและทบทวนความรู้

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ นำไปสู่การเกิดสมรรถนะสำคัญ

H.O.T.S. คำถามท้าทายการคิดขั้นสูง

ย่อมาจาก Higher Order Thinking Skills คำถามเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ

เสริมสาระ

เสริมความรู้เพิ่มเติมที่น่าสนใจ

ความรู้เสริมจากเนื้อหา เพื่อขยายความรู้ของผู้เรียน

เรื่องน่ารู้

ความรู้เสริมจากเนื้อหาหลัก

กิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางภูมิศาสตร์แก่ผู้เรียน

คำถามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ (Geo-Literacy)

นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่รองรับการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

- พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- ผลจากการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑
๒
๘
๑๑
๑๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

กฎหมายกับการดำเนินชีวิตประจำวัน

- ความสำคัญของกฎหมาย
- กระบวนการในการตรากฎหมาย
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศชาติ

๒๑
๒๒
๒๓
๒๘
๓๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

เหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงสำคัญของระบอบการปกครองของไทย

- เหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงสำคัญของระบอบการปกครองของไทย
- การเลือกรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในปัจจุบัน

๔๗
๕๘
๖๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

สถาบันทางสังคม

- ความสำคัญของสถาบันทางสังคม
- บทบาทของสถาบันทางสังคม
- ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

๗๑
๗๒
๗๔
๘๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

วัฒนธรรมของไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย

- ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม
- ที่มาของวัฒนธรรม
- ลักษณะของวัฒนธรรมไทย
- วัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชีย

๘๓
๘๔
๘๕
๘๗
๙๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

การออมและการลงทุน

- การออม
- การลงทุน
- ความแตกต่างระหว่างการออมและการลงทุน

๑๐๗
๑๐๘
๑๒๐
๑๓๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

การผลิตสินค้าและบริการ

- ความสำคัญของการผลิตสินค้าและบริการ
- ปัจจัยการผลิต
- หลักการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
- การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ
- ลักษณะของการผลิตสินค้าและบริการของไทย

๑๓๓
๑๓๔
๑๓๖
๑๓๙
๑๔๓
๑๔๕
๑๔๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘

เศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตสินค้าและบริการ

- หลักการและเป้าหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- วิเคราะห์การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น
- การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

๑๔๑
๑๕๒
๑๕๕
๑๕๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙

การคุ้มครองผู้บริโภค

- การคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค
- กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
- หน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภค
- แนวทางการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

๑๖๓
๑๖๔
๑๖๗
๑๗๓
๑๗๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐

ระบบเศรษฐกิจ การพึ่งพา การแข่งขันทางเศรษฐกิจในทวีปเอเชีย

- ระบบเศรษฐกิจ
- การพึ่งพาและการแข่งขันทางเศรษฐกิจในเอเชีย
- ทรัพยากรกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- สถานการณ์การแข่งขันทางการค้าภายในประเทศและต่างประเทศ
- ผลของการแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศ

๑๘๓
๑๘๔
๑๘๘
๑๙๑
๑๙๓
๑๙๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑

การอ่านและแปลความหมายแผนที่

- องค์ประกอบของแผนที่
- การอ่านและแปลความหมายแผนที่

๒๐๑

๒๐๒

๒๐๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒

ทวีปยุโรป

- ลักษณะทางกายภาพของทวีปยุโรป
- ลักษณะประชากรของทวีปยุโรป
- ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของทวีปยุโรป
- ลักษณะเศรษฐกิจของทวีปยุโรป
- ภัยพิบัติและแนวทางการจัดการของทวีปยุโรป
- ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแนวทางการจัดการของทวีปยุโรป

๒๑๑

๒๑๓

๒๒๘

๒๓๑

๒๓๗

๒๔๙

๒๕๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓

ทวีปแอฟริกา

- ลักษณะทางกายภาพของทวีปแอฟริกา
- ลักษณะประชากรของทวีปแอฟริกา
- ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของทวีปแอฟริกา
- ลักษณะเศรษฐกิจของทวีปแอฟริกา
- ภัยพิบัติและแนวทางการจัดการของทวีปแอฟริกา
- ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแนวทางการจัดการของทวีปแอฟริกา

๒๖๔

๒๖๗

๒๘๓

๒๘๗

๒๙๓

๓๐๕

๓๑๓

บรรณานุกรม

๓๒๐

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย สมาชิกทุกคนจะต้องรู้จักบทบาทหน้าที่และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือ เคารพกฎกติกาของสังคม เคารพและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ใช้คุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต รู้จักการทำงานร่วมกัน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมทางสังคม และกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศด้วยความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกที่ดี ถ้าทุกคนตระหนักถึงความสำคัญและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยเช่นนี้ได้ จะช่วยจรรโลงให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความมั่นคง ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า และช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมดำเนินไปได้อย่างสงบสุข

ตัวชี้วัด

- เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย (ส ๒.๑ ม.๒/๒)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- แนวทางส่งเสริมให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง เป็นการสนองความต้องการพื้นฐานทางธรรมชาติของมนุษย์ ที่ต้องการเสรีภาพ ความเสมอภาค และการเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

การดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตยนั้น บุคคลพึงปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับหลักการ และอุดมคติของประชาธิปไตย กล่าวคือ การยอมรับว่าทุกคนเสมอภาคกัน เชื้อมั่นในสติปัญญา เหตุผล และความสามารถของบุคคล เคารพสิทธิเสรีภาพ ยอมรับความแตกต่าง รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบต่อกันและกัน สังคม และประเทศชาติ

อดีตประธานาธิบดีเอบราแฮม ลิงคอล์น (Abraham Lincoln) แห่งสหรัฐอเมริกา ได้แสดง วาทะเกี่ยวกับคำว่า “ประชาธิปไตย” ไว้ว่า “ประชาธิปไตยคือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน”

จากวาทะดังกล่าว สะท้อนความหมายของประชาธิปไตยได้ว่า “เป็นการปกครองที่ถือว่า ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกฐานะ และทุกอาชีพ มีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อ บ้านเมืองเท่าเทียมกัน ทั้งในด้านการปกครองและการดำเนินชีวิตของตนเอง” ซึ่งสามารถแยก อธิบายเป็นสองความหมายได้ ดังนี้

๑. ประชาธิปไตยในด้านการปกครอง หมายถึง ระบอบการปกครองที่เปิดโอกาสให้ ประชาชนมีสิทธิที่จะปกครองตนเองหรือเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ปกครองประเทศแทนตน

๒. ประชาธิปไตยในด้านการดำเนินชีวิต หมายถึง การดำเนินชีวิตของประชาชนตาม วิถีทางประชาธิปไตย อันได้แก่ การเคารพสิทธิเสรีภาพของกันและกัน การยอมรับความคิดเห็น ของผู้อื่น และการใช้เหตุผลเป็นหลักในการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยใช้เสียง ข้างมากเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างสันติวิธี

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยมีความสำคัญต่อประเทศในทุกด้าน เช่น ทำให้สังคมและประเทศชาติพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง เพราะเมื่อสมาชิกทุกคนในสังคมปฏิบัติตน ตามบทบาทหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตน ตามกฎระเบียบ กติกาของสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจ ต่อกัน โดยยึดหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติต่อผู้อื่น ก็ย่อมจะทำให้ สมาชิกในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในสังคม ช่วยลดความขัดแย้งในสังคม สังคมมีความเข้มแข็งและมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

๑.๑ ลักษณะสำคัญของสังคมประชาธิปไตย

ลักษณะ “สังคมประชาธิปไตย” คือ สังคมที่ผู้คนส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย ยอมรับ และเชื่อมั่นหลักการทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย สังคมประชาธิปไตย มีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

๑) **อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน** หมายถึง ประชาชนผู้เป็นพลเมืองของรัฐ เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย หรืออำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศ ประเทศที่ปกครองระบอบ ประชาธิปไตยต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ หรือเป็นแม่บทของ กฎกติกาของสังคม เพื่อใช้กำหนดแนวทางสำหรับการบริหารบ้านเมือง ซึ่งในบางประเทศ รัฐธรรมนูญอาจไม่ได้จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้

ประเทศที่เป็นสังคมประชาธิปไตยจึงเป็นประเทศที่เปิดโอกาสให้ประชาชนปกครอง ตนเอง หรือเลือกผู้แทนไปปกครองตน ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ซึ่งหากประเทศปกครองระบอบ ประชาธิปไตย แต่ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามหลักการการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น ไม่ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ควบคุมไม่ให้ประชาชนทำหน้าที่ หรือตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ไม่อนุญาตให้ประชาชนเข้าชื่อกันเพื่อเสนอกฎหมาย ย่อมไม่ถือว่า ประเทศนั้นมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

๒) **ยึดหลักความเสมอภาค** สังคมประชาธิปไตยจะยึดหลักการว่า พลเมืองทุกคน มีความเสมอภาคในฐานะพลเมืองของรัฐ ไม่ว่าเชื้อชาติใด ศาสนาใด ภาษาใด ถิ่นกำเนิดใด หรือ เพศสภาพใด เช่น ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งคนละ ๑ เสียง โดย เท่าเทียมกัน การได้รับการบริการจากรัฐอย่าง เท่าเทียมกัน การได้รับการปฏิบัติตามกฎหมาย อย่างเท่าเทียมกัน

๓) **ยึดหลักนิติธรรม** ประเทศที่ ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ต้องมี รัฐธรรมนูญที่ให้หลักประกันทางกฎหมาย เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน เอาไว้ ซึ่งรัฐบาลจะละเมิดมิได้ เช่น ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในชุมชน เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็น

ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองด้วยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นลักษณะสำคัญขั้นพื้นฐานประการหนึ่งของ สังคมประชาธิปไตย

๔) ยึดหลักการประนีประนอม สมาชิกในสังคมประชาธิปไตยพึงยอมรับและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง รับฟังและพยายามทำความเข้าใจเพื่อค้นหาความจริง ไม่ยึดติดความเชื่อของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ยอมรับความขัดแย้งที่มาจากความแตกต่างอย่างสันติ และใช้เหตุผลในการหาข้อยุติความขัดแย้ง

สังคมประชาธิปไตยมุ่งเน้นการใช้เหตุผลและเจรจาด้วยสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

หลักการประนีประนอม คือ การยอมรับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติวิธี ผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยต้องไม่นิยมการแก้ไขปัญหาวัยวิธีรุนแรง เพราะ “ปรัชญาประชาธิปไตยโดยพื้นฐานไม่ปรารถนาให้มีการใช้กำลังและการลบล้างด้วยวิธีการรุนแรง เพราะถ้ามีการใช้กำลังและความรุนแรงแล้วก็แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ไม่มีหรือไม่มีเหตุผลซึ่งจะขัดกับหลักความเชื่อขั้นมูลฐานของประชาธิปไตยที่ถือว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีสติปัญญา ใช้เหตุผลในการหาข้อยุติเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ”

การใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นและการออกเสียงตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของนักเรียน เป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

๕) การยอมรับการตัดสินใจของฝ่ายข้างมาก โดยฝ่ายข้างมากจะต้องเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างของฝ่ายข้างน้อยหมายความว่า ในประเทศประชาธิปไตยนั้นประชาชนแต่ละกลุ่มที่มีผลประโยชน์และอาชีพแตกต่างกัน ย่อมจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือขัดแย้งกันเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาของสังคมหรือประเทศ แต่เมื่อองค์กรที่มีอำนาจตัดสินใจชี้ขาดปัญหานั้น เช่น สภาผู้แทนราษฎรได้รับฟังความคิดเห็นของทุกกลุ่มทุกฝ่ายแล้วจึงตัดสินใจเรื่องที่เป็นปัญหานั้นด้วยเสียงข้างมากปัญหานั้นก็ควรจะต้องยุติ

หรือตัวอย่างในโรงเรียน ถ้านักเรียนส่วนมากในโรงเรียนเห็นว่านักเรียนควรช่วยกันพัฒนาโรงเรียนวันละครึ่งชั่วโมง แต่ขณะเดียวกันก็มีนักเรียนส่วนน้อยที่ไม่เห็นด้วย นักเรียนฝ่ายข้างมากก็ไม่ควรใช้กำลังบังคับนักเรียนฝ่ายข้างน้อยที่ไม่เห็นด้วยให้ปฏิบัติตาม แต่ควรรับฟังเหตุผลของนักเรียนส่วนน้อย พร้อมชี้แจงและร่วมกันพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบและคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝ่ายข้างน้อยยินดียินยอมปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

๖) ยึดหลักการเคารพเหตุผล

คนในสังคมประชาธิปไตยต้องเป็นผู้ที่เคารพเหตุผลมากกว่าเชื่อถือตัวบุคคล รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น ร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามากมาย ทางสังคมโดยใช้เหตุผล หลีกเลี่ยงความรุนแรง รวมถึงจะต้องยอมรับว่าทุกคนมีสติปัญญาและมีเหตุผลที่แตกต่างกัน โดยอาจมีทรรศนะที่ถูกต้องในเรื่องหนึ่งแต่อาจไม่ถูกต้องในเรื่องหนึ่งได้ ประชาธิปไตยจะดำเนินไปได้ด้วยดีก็ต่อเมื่อมีการรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อค้นหาเหตุผลและความถูกต้องที่แท้จริงนั่นเอง เพราะเหตุผลเท่านั้นที่จะจรรโลงให้ประชาธิปไตยดำเนินไปได้อย่างมั่นคง

การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นถือเป็นการปฏิบัติตามแนวทางประชาธิปไตย

๗) มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมจะเกิดขึ้นจากความรู้สึกของคนในสังคมว่าตนเป็นเจ้าของประเทศ และประเทศเป็นของทุกคน ซึ่งการประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบ เช่น การช่วยกันรักษาสมบัติของส่วนรวมหรือสาธารณสมบัติ เช่น ถนน สวนสาธารณะ แหล่งน้ำ

๑.๒ คุณลักษณะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

ในสังคมประชาธิปไตยนั้น ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน และทุกคนจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายอย่างเคร่งครัด สังคมประชาธิปไตยจึงจะสามารถพัฒนาก้าวหน้าและอำนวยความสุขให้แก่สมาชิกในสังคมได้ ทั้งนี้ สมาชิกของสังคมควรมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการของระบอบประชาธิปไตย โดยคุณลักษณะที่สำคัญของพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย มีดังนี้

๑) เคารพในเหตุผล

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เคารพในเหตุผล ข้อเท็จจริงที่เป็นที่ประจักษ์ รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อค้นหาเหตุผลและความถูกต้องที่แท้จริง

๒) เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยพึงเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ปฏิบัติต่อบุคคลด้วยความเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือดูหมิ่นเหยียดหยามกัน ยึดหลักความเท่าเทียมกันในสิทธิ เสรีภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และการให้โอกาสทางสังคม

๓) ต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะ คือ มีสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่มีต่อส่วนรวม รู้สิทธิ เสรีภาพของบุคคลอื่นที่อยู่ร่วมเป็นสังคมเดียวกัน ตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วม

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะ และมีความเสียสละต่อส่วนรวม

ในกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ดังนั้น พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยพึงมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนมีต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และประเทศชาติ มีความกระตือรือร้นเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนหรือองค์กรที่สังกัดอยู่ เช่น ร่วมมือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชนให้ดีขึ้น จึงกล่าวได้ว่า จิตสาธารณะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของวิถีประชาธิปไตย

๔) เคารพกฎหมาย พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยพึงเคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด เนื่องจากกฎหมายเป็นเครื่องมือที่ประสงค์ให้เกิดความเป็นระเบียบ เกิดความสงบสุขในสังคม รวมทั้งเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชน ดังนั้น พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยจึงพึงเคารพกฎหมายและช่วยกันติดตามตรวจสอบ ทำให้กฎหมายบ้านเมืองถูกบังคับใช้ด้วยความเที่ยงธรรม เช่น การรับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่บุกรุกที่สาธารณะ การเคารพกฎจราจร การพกพาติดกาของส่วนรวม

๕) มีคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยพึงเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน อันเป็นคุณต่อคนที่ติดต่อและปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะช่วยให้สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่มีความสงบสุขและเจริญรุ่งเรือง คุณธรรมและจริยธรรมที่สำคัญ เช่น ความละเอียดและเกรงกลัวในการกระทำชั่ว การมีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ประพฤติมิชอบ

เสริมสาระ

ความสำคัญของพลเมืองดี

พลเมืองดีมีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างมาก ซึ่งความสำคัญของการเป็นพลเมืองดีสามารถจำแนกได้ ๓ ประการ ดังนี้

๑. ด้านตนเองและสังคม

การเป็นพลเมืองดีมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้รอบรู้รอบคอบ และระมัดระวังในการดำเนินชีวิต เพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างสันติสุข เพราะคนในสังคมจะช่วยกันรักษาความสงบเรียบร้อย และร่วมกันพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า เคารพความแตกต่าง พลเมืองที่ดีจะปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในด้านการเสียสละต่างๆ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ

๒. ด้านเศรษฐกิจ

พลเมืองดีจะต้องประกอบอาชีพสุจริต ไม่ผิดกฎหมายและศีลธรรม และรู้จักวางแผนทางการเงิน ประหยัด เสียภาษีอากร และมีการออมทรัพย์ไว้ใช้ในยามจำเป็น

๓. ด้านการเมืองการบริหารประเทศ

พลเมืองดีจะเป็นผู้ที่เคารพกฎหมาย รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน รวมทั้งไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ของตนเองตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง การปกครองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

๒. สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย

ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เราต้องคำนึงถึงสถานภาพ บทบาท สิทธิ หน้าที่ ของตนเอง อยู่เสมอ เพราะถือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และเป็นแนวทางที่ทำให้เราปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นได้ถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้สังคมส่วนรวมมีความสงบ เป็นระเบียบ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ประเทศมีความมั่นคงและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

๒.๑ ความสำคัญของสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชนชาวไทย

๑) สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่บุคคลได้รับจากการเป็นสมาชิกของสังคม สถานภาพแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ สถานภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เช่น เป็นชาย เป็นหญิง เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูก เป็นหลาน เป็นคนไทย และสถานภาพที่ได้มาด้วยการใช้ความรู้ความสามารถของบุคคล เช่น เป็นครู เป็นนักเรียน เป็นแพทย์

๒) บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตนตามสถานภาพที่สังคมกำหนด ซึ่งในแต่ละคนก็มีบทบาทที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันไป และในตัวบุคคลหนึ่งอาจมีบทบาทหลายบทบาท เช่น นายตำรวจเดชมียูก นายตำรวจเดชมียูกจึงมีสถานภาพเป็นพ่อ มีบทบาทในการเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้การศึกษา และอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี ขณะเดียวกันในฐานะที่นายตำรวจเดชมียูกเป็น

ประชาชนไทยคนหนึ่ง นายตำรวจเดชมียูกมีบทบาทเป็นพลเมือง เช่น มีจิตสาธารณะ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ปฏิบัติตามกฎหมาย

๓) สิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมของบุคคลที่กฎหมายให้การรับรอง และความคุ้มครอง เช่น บุคคลผู้มีสัญชาติไทยมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิที่จะได้รับบริการด้านสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

ประชาชนทุกเพศมีสิทธิเลือกประกอบอาชีพที่ตนสนใจได้อย่างเสรี

๔) เสรีภาพ หมายถึง ความมีอิสระในการคิด การพูด การกระทำของบุคคล โดยไม่กระทบสิทธิของผู้อื่นภายใต้กรอบกติการ่วมกันของสังคม เช่น เสรีภาพในการพูด การเขียน เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์

สิทธิเสรีภาพ เป็นสิ่งที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้อย่างหลากหลาย ครอบคลุมทั้งที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งไม่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐและกระทบต่อความสงบเรียบร้อย

๕) หน้าที่ หมายถึง ภาระหรือความรับผิดชอบของบุคคลที่จะต้องปฏิบัติ เช่น หน้าที่ของบิดาที่มีต่อบุตร หน้าที่ของปวงชนชาวไทยที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษาศึกษาในการศึกษาภาคบังคับ บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือออกเสียงประชามติ เมื่อมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์ ปกป้อง และร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๒.๒ การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีจะต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

ความรับผิดชอบต่อตนเอง เช่น การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน อุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร มีวินัย ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข รู้จักประหยัดอดออม

ความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น เชื่อฟัง และเคารพพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ปฏิบัติตามข้อตกลงในครอบครัว

ส่วนความรับผิดชอบต่อประเทศชาตินั้น ในฐานะพลเมืองดีจะต้องช่วยกันพัฒนาบ้านเมือง เพื่อให้ประเทศไทยน่าอยู่อาศัย ซึ่งการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสมสามารถทำได้ ดังนี้

๑) การเข้ารับการศึกษอบรม การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพที่มั่นคง รวมทั้งนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้

การศึกษอบรมเป็นการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้

๒) การปฏิบัติตนตามกฎหมาย ช่วยกันดูแลตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้อง ไม่มีการเลือกปฏิบัติ เมื่อทุกคนปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดย่อมสร้างความเป็นธรรมแก่สังคม

๓) การนับถือศาสนาและปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ถ้าพลเมืองทุกคนปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ มีความอดทนอดกลั้น ย่อมก่อให้เกิดความสงบสุข มีความมั่นคงทางจิตใจ สามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต สามารถจัดระเบียบชีวิตในสังคม และสามารถควบคุมตนเองในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีคุณธรรม

เยาวชนเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสืบสานศิลปวัฒนธรรมของไทยไม่ให้สูญหายไป

ที่แสดงถึงความสามัคคีปรองดอง และในวันสงกรานต์นี้เป็นช่วงอากาศร้อนก็แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาไทยที่สามารถเลือกประเพณีที่มีการสาดน้ำ เล่นน้ำเพื่อบรรเทาความร้อน และเพื่อความสนุกสนาน

นอกจากนี้ ยังเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีแก่ชาวต่างชาติ ดึงดูดให้

นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาเที่ยวประเทศไทย จนทำให้เป็นฤดูกาลท่องเที่ยว นำรายได้จำนวนมากเข้าสู่ประเทศ

การช่วยอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของประเทศให้มีความอุดมสมบูรณ์เป็นหน้าที่หนึ่งของพลเมือง

๕) การร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยการใช้ทรัพยากรให้เกิดคุณค่ามากที่สุด การนำกลับมาใช้ใหม่ (recycle) ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่หาได้ยาก โดยการหาสิ่งอื่นมาทดแทน เช่น การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานน้ำ พลังงานชีวมวล พลังงานชีวภาพ

๖) การปฏิบัติตนตามค่านิยมที่ดีงาม คือ การซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น การเสียสละอุทิศตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การมีวินัย รักษาความสุจริตและเที่ยงธรรม ยึดถือความถูกต้อง ไม่อดทนอดกลั้นต่อการทุจริตประพฤติมิชอบ รักษากาย วาจา ใจ ให้เป็นผู้มีคุณธรรม

๗) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อเลือกคนที่มีคุณภาพ มีความสามารถ เข้าไปเป็นตัวแทนบริหารบ้านเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยติดตาม ตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบคอบ และใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งอย่างอิสระ ปราศจากการรับสินจ้างรางวัล

๘) การป้องกันประเทศ การที่ประเทศชาติจะมีความมั่นคงปลอดภัยได้นั้น ประชาชนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติและสาธารณสมบัติของแผ่นดิน อีกทั้งร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย นอกจากนี้ ประชาชนทั่วไปสามารถสอดส่องดูแลเพื่อป้องกันผู้ทุจริต คิฉิมชอบ คอรัปชัน เมื่อพบเห็นอะไรผิดปกติ พึงแจ้งให้ทางราชการรีบดำเนินการจัดการตามหน้าที่

๙) การประกอบอาชีพที่สุจริตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ถือเป็นการสร้างรายได้ให้กับตนเอง สังคม และประเทศชาติ ทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ครอบครัวและสังคมสงบสุข

๑๐) การประหยัดและอดออม รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อให้ได้สิ่งของที่คุ้มค่า ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง พลเมืองที่ดีทุกคนควรมีวินัยในการใช้จ่าย รู้จักประหยัด ไม่สุรุ่ยสุร่าย ซึ่งจะเป็นผลดีต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ

๓. ผลจากการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ดังนี้

๑. ทำให้สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง เมื่อสมาชิกทุกคนปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนด้วยความรับผิดชอบ รู้จักการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจต่อกัน โดยยึดหลักความเป็นธรรมเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติต่อกัน เช่น ในฐานะนักเรียน มีหน้าที่ตั้งใจศึกษาหาความรู้และฝึกฝนพัฒนาศักยภาพของตนอยู่เสมอ เพื่อต่อไปในอนาคตจะได้นำความรู้ความสามารถที่มีไปใช้ในการประกอบอาชีพของตนอย่างสุจริต และเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

การประกอบอาชีพที่สุจริตด้วยสติปัญญาและความซื่อสัตย์สุจริต เป็นการสร้างรายได้ให้กับตนเองและประเทศชาติ

๒. ทำให้เกิดความรักและความสามัคคีในสังคม เมื่อสมาชิกทุกคนในสังคมรู้จักเสียสละ ติดตามข่าวสารความเป็นไปของบ้านเมือง มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะการพัฒนาแก้ไขปัญหามาต่าง ๆ ร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่วนรวม การร่วมกันอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตนไม่ให้เกิดการบุกรุกทำลายป่า การร่วมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

การปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นหน้าที่ของพลเมืองดีที่จะช่วยให้คนในสังคมมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น ร่วมกันปลูกป่าในวันสิ่งแวดล้อม ซึ่งการทำงานร่วมกันนั้น ย่อมจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน เกิดความรักความสามัคคีของคนในชุมชนและประเทศชาติ และเป็นการฝึกตนเองให้มีวิถีชีวิตในการอยู่ร่วมกันแบบรู้จักสามัคคี

๓. ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพราะทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและส่วนรวม รู้จักการปฏิบัติตามกฎระเบียบและกติกาของสังคม ตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมาย ติดตามการปฏิบัติงานของทางราชการให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ และกฎหมายด้วยความเป็นธรรม

๔. ทำให้สมาชิกในสังคมอยู่อย่างสันติ ถ้าสมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ย่อมส่งผลให้มีสุขภาพจิตที่ดี เพราะเมื่อสมาชิกทุกคนปฏิบัติตามเป็นพลเมืองดี โดยเริ่มตั้งแต่การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันของทุก ๆ คน ไม่เกิดช่องว่างที่ทำให้เกิดความแตกแยกหรือความไม่ไว้วางใจกัน เช่น การช่วยเหลือกันในชุมชน การร่วมกันทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา

เมื่อสมาชิกในสังคมรู้จักเสียสละ ร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่วนรวม จะทำให้สังคมมีแต่ความรัก และความสามัคคีกัน

การปฏิบัติตามเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของสมาชิกในสังคม ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ เพราะการเป็นพลเมืองดีจะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างสันติสุขและพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า โดยสมาชิกทุกคนจะต้องมีหลักการหรือแนวทางในการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ นักเรียนควรพัฒนาดตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติตามวิถีประชาธิปไตย

เสริมสาระ

หลักการสำคัญของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย (Democracy) เป็นรูปแบบการบริหารประเทศที่เป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก ที่ผู้นำประเทศได้รับอำนาจและความชอบธรรมในการบริหารประเทศจากประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยตรงบนหลักการพื้นฐานที่ประกอบด้วย สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และการเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ โดยมีการแบ่งอำนาจในการบริหารประเทศอย่างชัดเจน ด้วยการกระจายอำนาจและการถ่วงดุลอำนาจระหว่าง ๓ ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของผู้ปกครองประเทศ

หลักการของประชาธิปไตย

๑. เสรีภาพ (Liberty) คือ อิสรภาพของบุคคลที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตนโดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ แต่อยู่ภายใต้กรอบกติกาที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อป้องกันการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นในหลักประชาธิปไตย เสรีภาพ คือ กฎเกณฑ์สำคัญที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าของสังคม

๓. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) คือ การที่ผู้ปกครองมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยยึดหลักการเสียงข้างมาก จึงมีสิทธิอำนาจอันชอบธรรมในการบริหารประเทศ

๒. ความเสมอภาค (Equity) คือ ความเสมอภาคกันของคนในสังคม ไม่มีการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มีเกียรติยศและมีคุณค่าในความเป็นคนอย่างเดียวกัน เช่น ความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคในทางการเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย

๔. หลักการเสียงข้างมากที่เคารพเสียงข้างน้อย (Majority rule) เนื่องจากในระบอบประชาธิปไตยประชาชนทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในการตัดสินใจปัญหาบ้านเมือง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมผ่านรัฐสภาในทางนิติบัญญัติและรัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม ประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อเป็นการหาข้อยุติแก้ไขปัญหาก็ต้องหาจุดร่วมและสงวนจุดต่าง เพื่อศึกษาหาแนวทางร่วมกันต่อไป

๔. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

ในสังคมที่เป็นประชาธิปไตย การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่มีความสงบสุข ช่วยพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า หรืออาจกล่าวได้ว่า ถ้าชาวไทยทุกคนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศและผู้คนจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยที่สำคัญ มีดังนี้

๔.๑ การทำกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการทางประชาธิปไตย

สิ่งสำคัญของการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือ การปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งถ้าหากสมาชิกในสังคมเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการทางประชาธิปไตย ก็จะช่วยให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่เกิดความรุนแรง มีการเคารพสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดความขัดแย้งก็สามารถแก้ไขได้โดยใช้เหตุผล ทั้งนี้ การทำกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการทางประชาธิปไตยไม่ได้มีเพียงแต่กิจกรรมทางการเมืองการปกครองเท่านั้น แต่ยังมีกิจกรรมอีกหลายด้านที่สามารถดำเนินตามกระบวนการทางประชาธิปไตยได้ในทุกภาคส่วนของสังคม เริ่มจากการปฏิบัติภายในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ไปจนถึงสังคม ซึ่งการทำกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการทางประชาธิปไตย มีดังนี้

กิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการทางประชาธิปไตย

ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทางประชาธิปไตย

- อ่านหนังสือ
- ค้นคว้าข้อมูล
- เข้าร่วมงานเสวนา
- พุดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น

นำกระบวนการประชาธิปไตยมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

- รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
- แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- อดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง
- ยอมรับเสียงส่วนมากและเคารพเสียงส่วนน้อย

เผยแพร่ความรู้ด้านประชาธิปไตย

- จัดกิจกรรมที่ให้ความรู้ด้านประชาธิปไตยในโรงเรียน
- เข้าร่วมในสภาโรงเรียนหรือองค์กรชุมชน
- จัดทำสื่อต่าง ๆ

ติดตามข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทางประชาธิปไตย

- สนใจติดตามข่าวสารข้อมูลเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านการเมืองอยู่เสมอ
- มีวิจารณญาณในการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร

๑) ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทางประชาธิปไตย การที่เราเป็นพลเมืองของประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เราควรมีความสนใจศึกษาหาความรู้ในหลักการรวมถึงกระบวนการทางประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น อ่านหนังสือเกี่ยวกับกระบวนการทางประชาธิปไตย ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทางประชาธิปไตยจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมนิทรรศการที่ให้ความรู้ด้านประชาธิปไตย เข้าร่วมงานเสวนาในหัวข้อที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย พุดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ที่มีความรู้ในเรื่องกระบวนการทางประชาธิปไตย

๒) นำกระบวนการทางประชาธิปไตยมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน กระบวนการทางประชาธิปไตยนั้น มิได้ใช้ในด้านการเมืองการปกครองเพียงอย่างเดียว แต่สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ทั้งในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เช่น เมื่ออยู่ในครอบครัว ควรเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือข้อตกลงภายในครอบครัวอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติต่อสมาชิกในครอบครัวด้วยความเอื้ออาทร เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาภายในครอบครัว เมื่ออยู่ในโรงเรียน ควรเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการทางประชาธิปไตย เช่น การเลือกหัวหน้าห้องโดยใช้วิธีการโหวต การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสภานักเรียน การตัดสินใจเลือกเข้าร่วมชมรมกิจกรรมอย่างเสรี เมื่อต้องทำงานกลุ่มก็มีการปรึกษาหารือกัน รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และเคารพในสิทธิและเสรีภาพของทุกคน เมื่ออยู่ในชุมชน ควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น อาสาสมัครร่วมกันทำความสะอาดถนนในชุมชน เก็บขยะในแหล่งน้ำของชุมชน หรือกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชน

๓) เผยแพร่ความรู้ด้านประชาธิปไตย เมื่อเรามีความรู้และสามารถปฏิบัติตามกระบวนการทางประชาธิปไตยได้อย่างถูกต้อง เราก็ควรเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับทราบโดยการพุดคุยให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนตามกระบวนการทางประชาธิปไตย โดยการปฏิบัติตนให้เห็นเป็นตัวอย่าง มีการพุดคุยชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม รวมถึงส่งเสริมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย เช่น การจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทางประชาธิปไตย จัดการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย เผยแพร่ข้อมูลหรือแนวทางปฏิบัติตนตามกระบวนการทางประชาธิปไตยที่ถูกต้องผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

พระราชบัญญัติ
การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564
มีผลใช้บังคับแล้ว

ร่างกฎหมายที่สามารถเข้าชื่อผ่านระบบ e-initiative

การเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชนเป็นกิจกรรมสำคัญในกระบวนการทางประชาธิปไตยในปัจจุบันสามารถเข้าชื่อผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร <https://einitiative.parliament.go.th>

๔) ติดตามข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทางประชาธิปไตย โดยติดตาม

ข่าวสารข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ อย่างมีวิจารณญาณ และนำข่าวสารข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือนำมาพูดคุย แลกเปลี่ยนกันกับบุคคลรอบข้างเพื่อให้เกิดการแสดงความคิดเห็นทางด้านประชาธิปไตยอย่างสร้างสรรค์ เกิดมุมมองใหม่ ๆ ในการพัฒนากระบวนการทางประชาธิปไตย และช่วยสร้างจิตสำนึก ด้านประชาธิปไตยให้แก่สมาชิกในสังคม

๔.๒ การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในกิจกรรมทางสังคม

พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยจะต้องมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในกิจกรรมทางสังคมอย่างต่อเนื่อง จึงจะทำให้สมาชิกในสังคมประชาธิปไตยอยู่ร่วมกันด้วยความรักและสามัคคี และพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมประชาธิปไตยที่พลเมืองดีจะต้องมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จ มีดังนี้

๑. การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เช่น ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของชุมชน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๒. การเสียสละเพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสตามกำลังและความสามารถของตนเอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สนใจต่อผู้อื่น ไม่เอารัดเอาเปรียบสังคมส่วนรวม และปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเท่าเทียม

๓. เข้าร่วมทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ในขณะเดียวกันก็หลีกเลี่ยงและไม่ให้การส่งเสริมในอบายมุขทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด การพนัน หรือสื่อที่ไม่เหมาะสม หากพบเห็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมดังกล่าว สามารถแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ปัญหาฝุ่น PM2.5 ควรได้รับการป้องกันและแก้ไข โดยทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชน

๔. การร่วมมือกันช่วยสงเคราะห์ คนพิการหรือทุพพลภาพ ให้ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามสมควร

๕. การร่วมมือกันในการป้องกัน สาธารณภัยต่าง ๆ มิให้เกิดขึ้นกับชุมชนของตน เช่น การตัดไม้ทำลายป่า อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดอุทกภัย การจุดไฟเผาขยะ ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

๖. การร่วมมือกันทำนุบำรุงศาสนสถานให้เป็นสถานที่เหมาะแก่การพัฒนาจิตใจของสมาชิกในสังคม และการประกอบกิจกรรมเพื่อส่วนรวม สามารถทำได้โดยการลงแรง เช่น การทำความสะอาดบริเวณวัดหรือซ่อมแซมส่วนที่เสียหาย รวมถึงการบริจาคเงินหรือปัจจัยต่าง ๆ ตามกำลังความสามารถของเรา

๗. การร่วมมือกันอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ

๔.๓ การดูแลรักษาสาธารณประโยชน์และสิ่งแวดล้อมของชุมชนและประเทศ

พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยจะต้องดูแลรักษาสาธารณประโยชน์และสิ่งแวดล้อมของชุมชนและประเทศ ทั้งนี้ เพราะสาธารณสถานสร้างไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันของสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้สังคมมีความสะดวกสบายและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวหลายแนวทาง ดังนี้

๑. ช่วยรักษาและบำรุงถนนหนทางให้อยู่ในสภาพดี เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นเวลานาน เช่น สอดส่องมิให้ผู้ขับรถบรรทุกทุกบรรทุกน้ำหนักเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เพราะจะทำให้ถนนชำรุดและเสื่อมสภาพเร็วขึ้น ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณของส่วนรวม

๒. ช่วยกันสอดส่องมิให้บุคคลใดทำลายสาธารณสถานที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ที่พักริมทางหรือที่พักรถโดยสารประจำทาง สวนสาธารณะ สะพาน สนามเด็กเล่น

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรักษาสาธารณประโยชน์ในชุมชน เป็นการสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม ถือเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๓. คัดกรองส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ในสภาพดีตลอดไป และ สอดส่องช่วยกันป้องกันมิให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบที่จะเป็นอันตราย ต่อสุขภาพและสวัสดิภาพของสมาชิกในสังคม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ

ขยะในทะเลเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ ส่งผลกระทบต่อ ระบบนิเวศในทะเลและสุขภาพของคนในสังคม

๔. ช่วยกันสอดส่องมิให้บุคคลใด ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม อันจะทำให้ คุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคมได้รับผลกระทบ เช่น ร่วมกันกำหนดมาตรการในการควบคุม มิให้บุคคลใดทิ้งขยะลงไปในแม่น้ำลำคลอง ซึ่ง จะทำให้น้ำเน่าเสียและทำให้สัตว์น้ำดำรงชีวิตอยู่ ไม่ได้ รวมทั้งมิให้ผู้ใดตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งจะ ทำให้สภาพแวดล้อมธรรมชาติเสียหายและขาด ความสมดุล อันเป็นสาเหตุของอุทกภัยและ ภัยแล้งที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ พื้นที่ของประเทศไทย

๕. ส่งเสริมและให้ความร่วมมือในการใช้พลังงานธรรมชาติ อันเป็นปัจจัยพื้นฐาน ที่สำคัญในการขับเคลื่อนความก้าวหน้าและการดำรงชีวิตประจำวันของพลเมืองในประเทศ เช่น พลังงานน้ำ พลังงานไฟฟ้า พลังงานเชื้อเพลิง เพื่อนำไปสู่การมีพลังงานใช้อย่างยั่งยืน ด้วยแนวทาง การใช้และอนุรักษ์พลังงาน เช่น การใช้พลังงานทดแทน การใช้พลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า ตลอดจนการหมุนเวียนพลังงานเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้พลังงานทางเลือก เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม ถือเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยได้อีกทางหนึ่ง

๖. ดูแลรักษาทางน้ำสาธารณะอันเป็นหนึ่งในเส้นทางคมนาคมที่สำคัญของประเทศ มิให้มีสิ่งกีดขวางที่ทำให้ทางน้ำตื้นเขิน และต้องไม่รุกรานทางสาธารณะจนไม่สามารถใช้สัญจร ไปมาได้

๗. ดูแลรักษา อนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ อันเป็นสาธารณสมบัติ และ สาธารณประโยชน์ของชุมชนและประเทศ เช่น การไม่ขีดเขียน การไม่ทำลาย การไม่หยิบฉวย หรือกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ซึ่งถือเป็นสมบัติล้ำค่า ของพลเมืองทุกคนในประเทศที่จะต้องช่วยกันดูแลรักษาให้คงอยู่สืบไป

โบราณสถาน เป็นมรดกอันมีค่าของชาติ พลเมืองดีต้องร่วมกันดูแลรักษาในฐานะสาธารณสมบัติและสาธารณประโยชน์ ที่สำคัญของประเทศให้คงอยู่ต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าหากสมาชิกในสังคมทุกคนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองดีของสังคม คือ เป็นคนที่เคารพในเหตุผล ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น มีจิตสาธารณะ เคารพกฎหมาย และมีคุณธรรม จริยธรรมตามวิถีประชาธิปไตยได้ ย่อมจะส่งผลดีทั้งต่อตนเอง สังคม และความสงบสุขของ ประเทศชาติโดยรวม ซึ่งถ้าคนไทยส่วนใหญ่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ประเทศก็จะเกิด ความสงบสุข ปราศจากความขัดแย้ง ประเทศชาติย่อมพัฒนาเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว

?คำถาม ประจำหน่วยการเรียนรู้

๑. คำกล่าว “สังคมประชาธิปไตย เป็นสังคมที่มีความสงบเรียบร้อย” นั้น นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ อธิบายเหตุผล
๒. ถ้าสมาชิกในสังคมมีคุณลักษณะของพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยจะทำให้เกิดผลดีอย่างไรบ้าง
๓. ปัจจุบันนักเรียนได้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่อย่างไรบ้าง และผลที่ได้รับเป็นประโยชน์อย่างไร
๔. ปัจจุบันนักเรียนมีความประทับใจในกิจกรรมทางสังคมของกลุ่มหรือองค์กรใดที่แสดงให้เห็นว่าปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และส่งผลดีต่อสังคมและประเทศชาติอย่างไร
๕. ถ้านักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม จะเข้าร่วมกิจกรรมใดที่แสดงถึงความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย อธิบายเหตุผล

กิจกรรม การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

๑. ครูให้นักเรียนชมภาพข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสืบสานศิลปวัฒนธรรม การปฏิบัติตนตามกฎหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง แล้ววิเคราะห์ร่วมกัน
๒. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสมสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยแล้วร่วมกันเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท หน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ ของนักเรียนในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - ด้านการเมืองการปกครอง
 - ด้านเศรษฐกิจ
 - ด้านการปฏิบัติตนตามกฎหมาย
 - ด้านศิลปวัฒนธรรม
 - ด้านสิ่งแวดล้อม
 - ด้านอื่นๆ ตามบริบทของนักเรียน
๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอในรูปแบบที่สนใจ ร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลที่ได้รับจากการทำกิจกรรมร่วมกัน
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

สมรรถนะสำคัญสำหรับผู้เรียน

✓ ความสามารถด้าน	✓ การสื่อสาร
✓ การคิด	○ การแก้ปัญหา
✓ การใช้ทักษะชีวิต	○ การใช้เทคโนโลยี